

Förbandsbesöksrapport Helikopterflottiljen HKPFLJ

7 november 2023

Plikträdet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Plikträdet det centrala medinflytandeorganet nfortotalförsvarspliktiga under grundutbildning. Plikträdet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Plikträdet, samt relevanta funktioner inom Försvarmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Plikträdet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Sigge Lagerqvist

Yasmine Malla

Information om förbandet

Helikopterflottiljens förbandsledning är förlagt på Linköpings garnison men värnpliktsutbildningen genomförs på Kvarn. Detta på grund av större och bättre tillgång till skjutfält samt bristen på logement inne i Linköping. På Kvarn finns även ett kompani från P 4. Förbandet utbildar runt 85 värnpliktiga mot en mängd befattningar, bland annat flygbassäkerhetssoldat, kockar samt mekaniker.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket som har kommunicerats till Helikopterflottiljen. Pliktrådet önskar att förbandet,

- Fortsätter främja det bra samarbetet mellan stödfunktionerna såsom soldathemmet, försvarshälsan och värnpliktskonsulenten.
- Från och med Pliktrådets besök tar itu med det bristande medinflytandesystemet på högre nivå.
- Säkerställer att plutoncheferna tar de värnpliktigas åsikter och synpunkter från plutonens timme på allvar.
- Fortsätter med de goda och långa förberedelserna och utbildningar förbandsledningen håller i för GU-kompaniet inför varje värnpliktskull.
- Från och med Pliktrådets besök delger de värnpliktiga scheman över sin verksamhet.

Arbetsmiljö och säkerhet

De förtroendevalda på förbandet lyfter att säkerheten vid skjutningar och övningar är bra. Det har inträffat någon enstaka gång att något blivit fel. Detta har då hanterats på ett säkert sätt på plats. Den brist som Pliktrådet fått till sig är att överskåpen i vissa logement inte sitter fast. Detta har resulterat i två olyckor där en värnpliktig har fått ett skåp över sig, trots att detta här nämnts sedan andra veckan av gruppchefsplutonen. Enligt de förtroendevalda upplever de befälen inte tar sådana saker på allvar förens det händer något. Nu när sakerna har inträffat har man blivit ombedd att felanmäla de överskåp som sitter lösa samt att inte städa uppe på dem.

Försvarshälsan

Försvarshälsan på Kvarn upplevs av Pliktrådet som den största anledningen till att förbandet har en låg avrustningsstatistik. Då HKPFLJ byter ut sina plutonslag varje år håller försvarshälsan varje år innan inryck utbildning för befälen i allt från egenvård till vikten av att följa försvarshälsans rekommendationer. Personalen anser att de har ett gott samarbete med befälslagen och att befälen följer de sjuklappar som försvarshälsan skriver.

Fysisk belastning

Som tidigare nämnt håller försvarshälsan i utbildning för de nya befälslagen om belastningsskador och sjukmönstring. På så sätt menar försvarshälsan att de minskar risken för att värnpliktiga skadas och är borta under en längre period. Något som de beskriver som en bidragande faktor till att deras avrustningar är så pass få.

Psykisk hälsa

På förbandet finns det en värnpliktskonsulent som enligt de värnpliktiga är lätt att få tag i. En dag i veckan befinner sig konsulenten på soldathemmet för att de värnpliktiga ska kunna nå honom i en mer avslappnad miljö. Detta år har förbandet även tagit in en psykolog för att hantera mer komplicerade ärenden och underlätta för värnpliktskonsulenten.

Attityder och jargong

Under besöket uppmärksammade översten oss på att de värnpliktiga lyft att jargongen mot de kvinnliga gruppcheferna var tidvis bristande. Enskilda soldater var mer villiga att ta order och följa en gruppchef som var man. Det var något som vi lyfte med de förtroendevalda som gav sin syn på saken. Enligt de handlade det om jargong vid intrycket då alla gruppchefer skiftade i vem som skulle vara gruppchef eller dagelev specifikt en vecka. Nu när de värnpliktiga har gått ut på sina ordinarie plutoner och fått sina riktiga grupper är detta inte något som har varit ett problem. De värnpliktiga lyfter även att det i vissa fall inte alltid handlar om kön, utan ledarskap. Vid inryck upplevde de värnpliktiga att befälen hade spätt på rivalitet mellan de olika plutonerna vid exempelvis fys och vapenutlösning. Något som resulterat i en dålig jargong mellan vissa plutoner. Något som de nu inte upplever då de är mer självständiga vid exempelvis fys. På plutonens timme använder de sig av anonyma stridsvärdesindikatorer, de förtroendevalda återkopplade att de uppskattar dessa och att det är en bra temperaturmätning på plutonen.

Den bilden som Plikträdet fått efter besöket samt återkoppling med de förtroendevalda är att de värnpliktiga tycker om befälens ledarskap och pedagogik. De nämner att det finns vissa undantag men att detta har tagits upp på plutonens timme.

Avbruten utbildning

En uppföljningspunkt som Plikträdet tog med sig under besöket var deras arbete med att förebygga avrustningar, psykiska som fysiska. Detta då förbandet vid tid för Plikträdet besök förra året inte hade någon avbruten utbildning. Detta år har förbandet haft fler avrustningar, dock under normalt jämfört med andra förband.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

På förbandet bor de värnpliktiga i en relativt nybyggd kasern som är ca 10 år gamla. Kasernen är fräsch och det fanns inga större problem med byggnad som uppmärksammades. Det ändå som Plikträdet uppmärksammade var felbyggnationen av kasernen vilket gör att den kan flytta på sig. Det har resulterat i att man inte får transportera människor i hissen. I övrigt uppmärksammades inga problem.

Materiel och personlig utrustning

På förbandet ser det bra ut under denna punkt. De värnpliktiga har fått lämna in sina regnställ för att få de nya regnställen. De har marschkänga 90 och vid behov 08, samt att de har ute skyddsglasögon 07. Något som de förtroendevalda lyft är önskan om att få ersättning för underkläder då de kvinnliga värnpliktiga anser, likt Plikträdet, att de befintliga är undermåliga. Enligt dem själva ska de ha fått ett nej av förbandet men ingen förklaring varför. Något som Plikträdet önskar att de ska förtroendevalda få ta del av.

Medinflytande

Enligt Plikträdet är denna punkt den som förbundet måste lägga mest fokus på att åtgärda. Under besöket hann Plikträdet inte träffa någon av de förbandsförtroendevalda och fick då ingen verklig uppfattning om medinflytandet på kompani- och förbandsnivå. Efter samtal med de förbandsförtroendevalda har Plikträdet fått en annan bild. De lyfter att det inte genomförts någon förbandsnämnd på 4 månader. De har "knapp" genomfört en kompaninämnd på 4 månader. Förklaring till detta är att det har haft en kompaninämnd, men då den var så pass dåligt planerad ansåg de förtroendevalda att den inte gav något. De hade inte fått reda i tid på att den skulle äga rum samt att det inte var någon som var ordförande eller förde protokoll under mötet. Förbundet menar att de har planerat in nämnder på ett sånt sätt att de förtroendevalda på de olika nivåerna skall vara valda samt ha kommit in i sin roll. Plikträdet önskar att följa upp detta under nästa besök. Under besöket uttryckte Plikträdet att förbundet inte ska prioritera bort medinflytandeorganisationen. I förra årets rapport fungerade medinflytandet bra och enligt Plikträdet är de en stor anledning till att förbundet inte har vare sig många eller stora problem med sin värnpliktsutbildning. Vi anser därför att förbundet bör med krafttag återuppta de medinflytandesystem de hade förra året.

De värnpliktiga anser att plutonens timme fungerar bättre än de olika nämnderna. De har haft plutonens timme innan varje tjänstefri period samt att det fått tillräckligt med tid för det. De förtroendevalda vill dock trycka på att återkopplingen från befälen ska bli bättre. Detta är något de lyft på plutonens timme men inte fått något riktigt svar på.

Information och mönstring

Något som Plikträdet har uppmärksammat som ett återkommande problem i flygvapnet är bristen på information kopplat till utbildningar på annan ort. Exempel på detta är de som ska utbildas till kockar i Karlskrona som inte fick reda på detta vid mönstring. Den anledning som Plikträdet har mottagit är att de värnpliktiga mönstrar innan det är bestämt vart deras befattningsutbildning ska genomföras.

Meningsfull fritid

Då förbandet är förlagt långt ifrån någon större ort där de värnpliktiga ha meningsfull fritid spelar soldathemmet en stor roll. Under besöket hann Plikträdet inte besöka soldathemmet men enligt de värnpliktiga är det mycket uppskattat, något som befälen även menar spelar en stor roll hos de värnpliktigas meningsfulla fritid.

Resor

Då förbandet ligger långt ifrån Linköping beställer förbandet bussar när de värnpliktiga skall åka hem. Bussarna går till Linköping samt Örebro. Enligt de värnpliktiga fungerar dessa bra och är uppskattade.

Soldathem

På Kvarn finns ett soldathem som Plikträdet inte hann besöka under besöket. Enligt de förtroendevalda är soldathemmet mycket uppskattat av de värnpliktiga och utgör mycket av deras meningsfulla fritid. Befälen uttrycker även att soldathemmet är mycket uppskattat.

Meningsfull utbildning

Scheman är en sak som har varit bristande på förbandet. Enligt de förtroendevalda var de tvungna att kräva schema efter att de tagit del av information från Plikträdet Huvudförtroendekonferens. Vid tidpunkten för återkoppling med de förtroendevalda har alla plutoner fått schema för sin verksamhet men Plikträdet vill trycka på att det är något som de har rätt till. Gruppcheferna anser även att de vill ha mer förklaring vid olika övningsmoment. Efter att de gått ut på sina ordinarie plutoner har de fått genomföra saker igen. De lyfter att det kan vara för att öva i sin roll som gruppchef men det är tidvis otydligt. I övrigt anser de värnpliktiga att utbildningen som bedrivs är bra.

Avslutning

Plikträdet avser att följa upp de punkter som nämns ovan under det andra besöket senare under våren. Plikträdet tackar för besöket och uppskattar den goda dialogen som fanns under besöket!

Sigge Lagerqvist
Vice ordförande, förbandsansvarig Helikopterflottiljen

070-848 59 91
sigge.lagerqvist@pliktradet.se

Sändlista:

Sofia Sjöberg/Värnpliktshandläggare/HKPFLJ

Elvis Eckerberg/Huvudförtroendeperson/HKPFLJ

Elsa Bad/Huvud NVK-representant/HKPFLJ

PLIKTRÅDET

Dnr: 2023-FÖRB-0019
Pliktrådet 2023/2024
Författare: Sigge Lagerqvist

2023-11-07

Tawan Saenraluk/Huvudskyddsassistent/HKPFLJ